

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XLVI. De Congregatione Mortariensi sanctæ Crucis nuncupata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

CAPVT QVADRAGESIMVM SEXTVM.

De Congregatione Mortariensi Sanctae Crucis nuncupata.

St oppidum apud Infubres in planitie, quae Papiensē Comitatum à Nouariensi disernit, à syluis, & nemoribus Sylua bella olim nominatum: sed postea ad Desiderio Rege Longobardorum acceptam, cum Carlo magno de summa Regni censās, videm ceteris cum Regno amisso, captus cum filijs & interfectus, Regno Longobardorum finem dedit, Mortaria, siue Mortaria deinceps nuncupatum. Prope dictum oppidum anno circiter 1080. sedente in Pontificatu Gregorio huius nominis VII. Dñs Adamus clericus Mortariensis vir Religiosus, pius, & satis dives in suo patrimonio, quod erat ad partem Occidentalem, Ecclesiam in honorem Dei, & S. Crucis magnificentissimam cum monasterio adificauit, vbi familiam Religiosorum regulariter viuentium collegium, primum monachos ex monasterio S. Michaelis arbitrator fuisse monasterium de Castella apud oppidum Auillanum, cuius autor supplementi lib. 12. sub anno 987. meminit) eorum Abbatem concedente, obtinuit. Verum exacto triennio dimissis monachis clericos secundum B. Augustini regulam viuentes acciuit quibus ex diuersis locis concurrerunt breui monasterium numero canonicorum, & cultu religionis auctum est a diebus, ita eodem Gregorio VII. sub speciali sedis Apostolicae tutela recipi meruerit. Primus loci Praepositus fuit Dominus Gandulphus de Carlatio pogo diocesis Papiensis, vir Religiosus, & timens Deum, sed qui senex ad curam monasterij coactus, in regimine paucos annos egit: cui decessit sufficiens fuit D. Ayraldus ex oppido Calatinago Comitatus Nouariensis, qui postea fuit Archiepiscopus Ianuensis, quo moderante attribuit fuit monasterio Mortariensi tres Prioratus, nempe S. Andrae de Ticineto, S. Mariae de Carbagaria cum Xenodochio adiacente in Episcopatu Papiensi, & S. Andrae de Olengo in Nouariensi. Altare maius consecrauit Vrbanus Papa II. an. 1073. Calend. Octob. eum pluribus Episcopis diuersarū Prouinciarum in honorē S. Crucis, & S. Mariae & omnium Apostolorū, dū in Gallias proficissecetur, confirmatis priuilegijs à Gregorio VII. factis, alijsque pluribus adiectis Sed & Innocentius II. an. 1132. i. x. Calend. Maij in Italiam praeteriens locum visitauit, & altare in parte Septentrionali in honorem Sanctorum Apostolorum Petri, & Iacobi filij Zebedaei, & Stephani proto-

martyris cum tota Ecclesia intus, & extra consecrauit. Haec omnia ex tabularijs vetustissimis manuscryptis in pergamento dicti monasterij. Ecclesia verò S. Crucis à se consecrata meminit idem Innocentius in priuilegio directo Alphano Praeposito, eiusque fratribus, quod incipit: *Officij vestri mortariensis &c.* Dato anno 1134. Caterum odore sanctae conuersionis canonicorum Mortariensium in dies crescente, & per vicinas ciuitates iugiter se diffundente, iidem canonici breuissimo intervallo in amplam congregationem multorum collegiorum succreuerunt: nam ante datum priuilegium ab Innocentio II. iam quatuordecim Ecclesias, partim Praepositorum, partim Prioratus titulo decoratas obtinebant. ab ipso vero Innocentio II. vsque ad Vrbanum III. aliae plures sunt additae, sicut ex priuilegio ipsius Urbani Praeposito & canonicis Mortariensibus facto colligitur, quod vetustate exesum Ioannes XXII. renouauit. Omnium verò monasteriorum & Ecclesiarum dictae congregationis catalogus ex priuilegijs Pontificijs, & alijs scriptis autenticis dicti monasterij collectus, hic subiicitur.

Primum monasterium, quod erat caput totius congregationis, & illius Praepositus in scripturis publicis vocabatur Praepositus Generalis, à quo ceteri Praepositi, & Priores vt membra à capite pendebant, erat ipsum monasteriū S. Crucis.

Secundum Prioratus S. Mariae de Carpenzago in Archiepiscopatu Mediolanensi. hanc Ecclesiam nonnulli putant fuisse eandem cum illa S. Mariae de Crescenzago, siue de Crescentiaco tertio milliario foris portam orientalem à ciuitate distante, quod non eredo, quia tempore Urbani Papae III. in cuius priuilegio Ecclesia S. Mariae de Carpenzago refertur inter membra congregati onis Mortariensis, Ecclesia S. Mariae loci Crescenziaci erat caput congregationis, sicut patet ex priuilegio eiusdem Urbani III. quo monasterium S. Georgij de Brinate à se in suo paterno alodio fundatum Praeposito, & fratribus de Crescentiaco regendum tradidit, in quo inter alia haec habentur: *Statumus igitur, vt de Collegio Ecclesiae vestrae sit in ipsa Praepositus, & tantus canonicorum numerus, quantus de facultatibus ipsius Ecclesiae possit commode sustentari, & vt in ipsa Ecclesia S. Georgij Ordo canonici secundum Dei timorem, & B. Augustini regulam, atque institutionem vestram perpetuis temporibus inuiolabiter obseruetur.* Adde, Ecclesiam S. Mariae de Crescentiaco seu Crescenzago non nisi circa an. 1140. fundatam: At illius de Carpenzago mentio habetur in priuilegio Innocentij II. dato anno 1133. Puto igitur hunc Prioratum ad clericos seculares transisse.

Tertium, Praepositura S. Marcelli in ciuitate Papiae conuenualis, de qua dictum est supra, in qua fuerunt canonici regulares vsque ad annum 1510. nunc habet nonnullos clericos seculares.

Quartum, Praepositura S. Victoris eiusdem ciuitatis.

INTVM. um plura nunc entio, rior crisi lerno. dicit congregatio bitu canonicorum nifi quod referre h. lucidario parte. l. p. l. Laza (formalis au ab aug. 1441. m. no. r: tamen antiquitati indi onici regulariter vnter arte ante, mrem cano gationis Lateranensi, & d. l. talis capta vnter neq. vetustissima, post hui S. Frigidiani, qua 1090. Prior aboli fuit. In n. simo co am manu capta pra se ferunt vnter t. p. s. Domini Galuani l. c. for prius de fuit. ane in m. uel. l. r. ad ead. m. f. m. b. de cano. celo aureo l. aq. dum, quod idem m. par. 4. cap. 21. anno 10. re S. Mariae de Frone. cone de Carre, qui dionarie reformant. mino Vincenzo licet os esse ex monasterio monicos ad idem S. Frigidium, facta eis ad il. l. Frigidiani, s. b. b. rogati per Republica. t. n. otarium publico. n. etum opus vnter colia vnt. laxonit m. l. g. uiffent. multa enim rionis, quae solus r. p. s. exciderunt, vt ad alio nico, & sub regula m. t. proclue est h. uel. e, sed deteriora loca. n. c. contraria in h. u. formatio è m. n. b. d. s. dicit congregatio onis dicitur. par. l. olica per alioru m. s. ipsi canonici S. Frigidius congregati onis tra congregati onis ualerunt, probant. o Christi 1517. robris.

tatis Conuentualis, in qua manserunt primo canonici, deinde canonice regulares, quæ postea translatae sunt intra ciuitatem ad aliud monasterium eiusdem Ordinis, & monasterium S. Victoris dirutum, nisi fuerit duo monasteria eiusdem nominis.

Quintum Prioratus S. Mariz loci Carbonarie quem à temporibus Innocentij II. vsque in præsens canonici regulares tenuerunt. Hic Prioratus anno 1524. nostræ congregationi est vnitus.

Sextum S. Cassiani in oppido Mortarij, in eo erectum est collegium canonislarum regularium nostræ congregationis, concedentibus Præposito & canonicis sanctæ Crucis.

Septimū Prioratus S. Petri de Cantiano nunc de Cereto vnitus monasterio S. Crucis, vt eius membrum.

Octauum Prioratus S. Mariz apud Castrum Gemitum vulgo Zem, quod Castrum attinet ad iura monasterij sanctæ Crucis, sicut patet ex processibus factis in causa contra illos de Porris, & illos de la Pergola vsque ad annum 1593. qui sunt Romæ in Archiueo S. Mariz de pace. verum potestate seculari vsurpatum.

Nonum Prioratus sancti Andree apud Ticinetum in Episcopatu Papiensi, de quo proxime dictum fuit.

10. **P**rioratus sancti Andree apud Castrum S. Saluatoris in Episcopatu Casalensi est Ecclesia parochialis S. Syri eidem annexa, qui ob reservationes collationum, & indulta Apostolica in discrimen sæpe adductus, tandem anno 1482. per Sixtum IV. vnitus fuit canonicæ sanctæ Mariz de Castello ciuitatis Alexandriæ nostræ congregationis.

11. Prioratus sancti Iacobi de Strata prope Nouariam, vnitus canonicæ nostræ sanctæ Mariz Gratiarum.

12. Præpositura sanctæ Mariz de Aggere in agro Nouariensi.

13. Præpositura S. Stephani de Bornago in eodem agro Nouariensi, quæ monasteria cum antea essent inuicem vnita, Sixtus IV. anno 1472. cum Prioratu S. Iacobi præfato, canonicæ S. Mariz Gratiarum vnuit.

14. Prioratus S. Andree de Olengo diocesis Nouariensis, manet vnitus monasterio sanctæ Crucis Mortariensis.

15. Præpositura S. Gratiani in ciuitate Vercellensi, quam Sixtus IV. ad instantiam fratris Petri de Riarij Vercellensis Episcopi, ac eiusdem Pontificis nepotis canonicis Mortariensibus abstulit, monasterium monialibus ordinis S. Claræ concessit, redditibus illius mæx Episcopali applicatis.

16. Prioratus S. Mariz apud Blanchetam in Episcopatu Vercellensi.

17. Prioratus S. Agathæ Castri Pontisuræ, cuius Prior vltimo Capitulo Generali prædictæ congregationis Dertonæ anno 1448. interfuit, nunc

vnitus Canonicæ nostræ S. Mariz montis Crucis. 18. Prioratus S. Laurentij in suburbio ciuitatis Hypporediæ, de quo monasterio dictum est supra cap. 18.

19. Prioratus S. Andree de Braida in territorio Astensi, seu in Episcopatu Taurinensi, de quo ibidem sermo est habitus.

20. **P**ræpositura S. Andree de oppido Chieri diocesis Taurinensis, de qua similiter ibi dictum est. nunc monasterium obtinere quædam moniales ordinis Cisterciensis.

21. Archipresbyteratus S. Petri ad Neuin in Episcopatu Albeni, cum capellis S. Michaelis, & S. Iuliani vnitus, cuius Archipresbyter anno 1448. Capitulo Generali interfuit. nunc vnitus monasterio nostro S. Mariz nouæ Alensis.

22. Prioratus ipse S. Mariz nouæ Alæ, quod monasterium Sixtus IV. anno 1472. nostræ congregationi attribuit. erat enim tunc commendatum, nunc Abbatiali dignitate ornatum.

23. Prioratus S. Mariz apud Castrum S. Martini ciuitatis Alæ, cum capella S. Martini à nobilibus de Solario fundatus, nunc vnitus monasterio S. Mariz nouæ dictæ ciuitatis.

24. Prioratus S. Ioannis de Nitiæ abbas apud Lauerias in Episcopatu Aquisi, cuius Prior interfuit eidem Capitulo generali, nunc clericis secularibus commendatus. reperitur autem in Actis Capituli nostri Generalis celebrati anno 1591. Ratione quendam clericum, qui dictum Prioratum tunc obtinebat, illum sub certis conditionibus nostræ congregationi resignare voluisse, cuius tunc resignatio effectum non habuerit, incompertum.

25. Prioratus sanctæ Trinitatis apud Gammulium cum Hospitali annexo sancti Raineri.

26. Prioratus S. Mathæi ciuitatis Dertonæ, in quo monasterio habitum est vltimum Generale Capitulum huius congregationis, nunc vnitus nostris Lateranensibus.

27. Prioratus S. Ioannis apud Troncatum eiusdem diocesis Dertonensis.

28. Prioratus S. Mariz apud Velulam in eadem diocesi, puto factos seculares.

29. Prioratus S. Theodori de Fasiolo prope Ianuam, de quo vide supra cap. 27. nunc nostræ congregationi vnitus, & Abbatiali dignitate ornatus.

30. **P**rioratus S. Mariz de Albano in diocesi Ianuensi, beneficium commendatitium. Eius Prior Capitulo generali super dicto interfuit.

31. Prioratus S. Ioannis de Paurano prope Ianuam, nunc obtinere Patres Societatis Iesu pro domo Nouitariæ.

32. Prioratus S. Mariz de Priso eiusdem diocesis, nunc vnitus monasterio nostro S. Theodori Ianuæ.

33. Prioratus S. Mariz de Cassinella apud Prænum, quem monachi S. Nicolai de Boschetto

Congregationis Cassinensis anno 1451. à Nicolo S. Imperatore curat.

34. S. Petri de Prato distans octo milliibus ab Arona, nunc commendatum.

35. Præpositura S. Mariz de Vincis ciuitatis Isonæ, nunc collegium canonicorum secularium de qua vide supra cap. 27.

36. S. Mariz de Granarolo prope Ianuam nunc monasterium tenent Fratres tertij ordinis S. Francisci.

37. S. Ioannis de Borbonino foris Ianuam in loco S. Petri de Arena, nunc commendatum.

38. Prioratus S. Mathæi siue Maphæi ciuitatis Placentiæ, nunc S. Crucis Mortariensi vnitus.

39. Prioratus S. Michaelis apud Tangonum in Episcopatu Parmensi.

40. Præpositura S. Mariz de Castello ciuitatis Alexandriæ, cuius Præpositus vltimo Capitulo generali interfuit, nunc vnita nostræ congregationi.

41. Prioratus S. Bartholomæi ciuitatis Alexandriæ, cuius similiter Prior eidem Capitulo interfuit, vnitus monasterio S. Mariz de Castello.

42. Cenobium Abbatiale S. Petri in celo auarico Pape quod Honorius III. vnitus canonicis Mortariensibus ea conditione, vt ad illud caputuræ congregationis transferretur, de quo lib. 1. dictum fuit.

Plures alias Ecclesiæ dictæ congregationi obtinebant in diuersis Episcopatibus, quæ nescio, an congregatæ essent, ideo de illis dicere non curati.

Præpositus Mortariensis maximis priuilegijs à Summo Pontificibus fuit exornatus, quæ seruetur ad hoc retinetur, de quibus lib. sequenti dicemus.

11. **P**rior vero congregatio Mortariensis multis virtutibus conspicuus, ex quibus fuit sanctus Guarnus Bononiensis, primus Cathedralis S. Petri Bononiensis tunc regularis clericus, deinde archiepiscopus vitz desiderio ad Mortariensibus profectus ac in eorum collegium coopertus, qui à Papiensibus aliquando in eorum Episcopatum electus, & ne fugeret, in custodia positus, eum eussit, à Lincio II. Summo Pontifice canonice regulari vocatus, & licet inuitus S. Rom. Ecclesiæ Cardinalis, & Episcopus Prænestinus ordinatus, cum eam Ecclesiam aliquot annis sanctissimè rexit, plenus meritorum, & annorum sancto sine querit, in Sanctorum numerum reclus, ex antiquis Chronicis dicti monasterij, & monumentis Ecclesiæ Papiensis. Ex eadem prodierunt Ayradas Mortariensis primū Præpositus, deinde Archiepiscopus Ianuensis, ab Urbano II. anno 1099. creatus, cuius etiam meminit Augustinus Infinitus in sua Historia sub eodem anno. Item D. Bernardus quartus eiusdem monasterij Præpositus, cui scribit Paschalis II. literas anno 1115. datas, postea Episcopus Papiensis, Albertus item

Congregationis Cassinensis anno 1451. à Nicolo V. impetraverunt.

34. S. Petri de Prato distans octo milliariibus à civitate lanua. nunc commendatum.

35. Praepositura S. Mariae de Vincis civitatis lanua. nunc collegium canonicorum seculariũ, de qua vide supra cap. 27.

36. S. Mariae de Granarolo prope Januã nunc monasterium tenent Fratres tertij ordinis S. Francisci.

37. S. Ioannis de Borbonino foris Januam in loco S. Petri de Arena. nunc commendatum.

38. Prioratus S. Matthaei siue Maphaei civitatis Placentinae. nunc S. Croci Mortariensis vnitus.

39. Prioratus S. Michaelis apud Tangonum in Episcopatu Parmensi.

40. Praepositura S. Mariae de Castello civitatis Alexandriae, cuius Praepositus vltimo Capitulo generali interfectus, nunc vnitas noster congregatio.

41. Prioratus S. Bartholomaei civitatis Alexandriae, cuius similiter Prior eidem Capitulo interfectus, vnitus monasterio S. Mariae de Castello.

42. Cenobium Abbatiale S. Petri in caelo auro prope Papia. quod Honorius III. vnivit canonicis Mortariensibus ea conditione, vt ad illud caput vnitas congregatio transferretur. de quo lib. I. dictum fuit.

Haec alia Ecclesias dictae congregatio obtinuit in diuersis Episcopatibus, quae nescio, an conuentuales essent, ideo de illis dicere non curauit.

Praepositus Mortariensis maximis priuilegijs à Summis Pontificibus fuit exornatus, quae ferè omnia adhuc retinet, de quibus lib. sequenti dicemus.

Locuit verò congregatio Mortariensis multis vnus sanctitate conspicuis, ex quibus fuit sanctus Guarinus Bononiensis, primum Cathedralis S. Petri Bononiensis tunc regularis clericus, deinde archidiaconi vitæ desiderio ad Mortarienses profectus, ac in eorum collegium cooptatus; qui à Praepositis ab quando in eorum Episcopum electus, & ne fugeret, in custodia positus, eum euasisset, à Lucio III. Summo Pontifice canonico regulari vocatus, & licet inuitus S. Rom. Ecclesia Cardinalis, & Episcopus Praenestinus ordinatus, cum eam Ecclesiam aliquot annis sanctissime rexit, plenus meritorum, & annorum sancto sine quereuit in Sanctorum numerum reclus. ex antiqua Chronica dicti monasterij, & monumentis Ecclesiae Papiensis. Ex eadem prodierunt Ayraldus Mortariensis primum Praepositus, deinde Archiepiscopus lanuensis, ab Urbano II. anno 1099. creatus, cuius etiam meminit Augustinus Iustinianus in sua Historia sub eodem anno. Item D. Bernardus quartus eiusdem monasterij Praepositus, cui scribit Paschalis II. literas anno 1115. datas, postea Episcopus Papiensis, Albertus item

Patriarcha Ierosolymitanus, qui fratribus Carmelitis regulam dedit circa annum 1171. cuius mentio habetur in literis Honorij III. quae habentur in Bullario per Laërtium Cherubinum nuper compilato constitutione & inter constitutiones huius Pontificis. Item Jacobus Ianuensis Archiepiscopus anno 1241. creatus, quem idem Augustinus Iustinianus in praefata Historia Ianuensis sub anno 1243. ex ordine Mortariensis acceptum fatetur, sed vocat Iacobum de sancta Victoria, forsitan quia assumptus fuerit ex monasterio S. Victoris Papiensi. Item Obertus eiusdem monasterij Praepositus, deinde Episcopus Dertonensis, ad quem diriguntur literae Lucij II. datae anno 1144. Obertus alius Episcopus Bobiënsis. Radolus antea Prior monasterij, deinde Episcopus Placentinus, demum Albertus alter Episcopus Vercellensis, quorum omnium fit mentio in antiquis scripturis praedicti monasterij.

Postea successu temporum idem monasterium in seipso, tum in suis membris attritum fuit: sed & monasteria dictae congregationis ceperunt clericis secularibus commendari: atque idcirco in bonis tum spiritualibus per negligentiam regularis disciplina, tum in temporalibus grauissimè labefactari. imò quaedam illorum ab obedientia Generalis Praepositi subdaci, vel se se subducere. renitentibus inferioribus locorum Prioribus vel Praepositis obedientiam, quam solemniter iurando vouerant, suo capiti praestare. fouentibus etiam, ac fauentibus nonnullis, quorum intererat, illorum proteritiam frangere, & contumaciam castigare. Donec circa annum salutis 1448. cum esset Praepositus Generalis dicti monasterij quidam frater Raphael de Alto monte ex Calabria oriundus, & vt erat vir pius, religiosus, & zelo Dei plenus, reformationis suae congregationis tam in capite, quam in membris totus incumbere, ipso iubente congregatum est Capitulum generale dictae congregationis in ciuitate Dertonensi in monasterio sancti Matthaei, ad tractandum de modo ipsam congregationem reparandi, in quo quidem Capitulo nonnulla statuta edita fuerunt. Praepositi verò, & Priores, qui cum alijs nonnullis canonicis dicto Capitulo interfuerunt, notati sunt in illius actis, manu Stephani de Patientibus publici notarij Papiensis ab originali extractis, quorum exemplum ex parte liberthie loci exhibere ad memoriam futurorum.

Hoc est exemplum cuiusdam Capituli Generalis celebrati per Patres Congregationis S. Crucis Mortariensis Ordinis canonicorum regularium S. Augustini extractum, & exemplatum à suo libro originali, vt infra talis est ipsius tenor videlicet:

In nomine Domini nostri Iesu Christi, Amen. Anno à natiuitate eiusdem Millesimo quadringentesimo octauo, indictione undecima, die veneris decimo mensis Aprilis.

VII

lib. II.

Qq

lu.

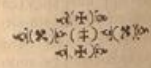
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

lu, inuicem Reuer. in Capitulo raris, & Domini Domini fratri Raphaeli Saluati de Alto monte, Dei, & Apollonia Sedis gratia Praepositi Generalis Ecclesie, Ordinisque S. Crucis Mortariensis, Ordinis S. Augustini, conuocato, & congregato Capitulo Generali suprascripti Ordinis S. Crucis Mortariensis, in Ecclesia sancti Matthaei ciuitatis Dertona praedicti Ordinis Mortariensis, ab ipso Generali Capitulo electi Datique fuerunt pro Definitoribus frater Antonius de Albavate Prior claustrali praefata Ecclesie S. Crucis, frater Petrus de la Ecclesia canonicus iam dicta Ecclesia, & in iure Canonico licentiatas, frater Ioannes de Ferrarjs Prior S. Mariae noue de aii, & frater Antonius de Sessa Prior S. Marcelli de Papija, ad constituendum, ordinandum, declarandum, & addendum in constitutionibus olim editis, & generaliter ad agendum quacunque eis uiderentur pro reformatione, & bono tam spirituali, quam temporalis totius praedicti Ordinis Mortariensis. In praedicta autem Capitulo fuerunt infra scripti praesentes: Frater Ioannes de Gattu Prior S. Theodori de Fafolo de Ianua Locumtenens, & Vicarius Generalis praedicti D. Praepositi, frater Georgiu Gallina Archiepiscopus S. Petri apud Neutas diocesis Albanis, frater Bartholomaeus de Cuniu Praepositus S. Stephani de Burnago diocesis Nouariensis, frater Zeninus de Lu. hu Prior S. Agathe de Ponte furia diocesis Vercellensis, frater Laurentius de Doms Prior S. Iacobi de Strata extra muros Nouariae, frater Georgius de Puteo Praepositus S. Mariae de Castello de Alexandria, frater Ioannes Antonius della volta Prior S. Mathei de Terdona, frater Christophorus de Castellano Prior S. Mariae de Albario diocesis Ianuensis, frater Geraldus de Puteo Prior S. Bartholomaei de Alexandria, frater Adeodatus de Tutionibus Prior S. Iohannis de Nizia diocesis Aquisgranensis, frater Theodorus de Bussi canonicus suprascripta Ecclesia S. Crucis, & residens in suprascripta Ecclesia S. Theodori, frater Antonius de Tutionibus canonicus suprascripta Ecclesia S. Crucis, frater Augustinus de Gattin Prior S. Andreae apud Castrum S. Saluatoris de monte Ferrato diocesis Papiensis, frater Antonius de Arnadis Prior S. Andreae apud Braidam diocesis Astensis, & presbyter Iacobus de Bulgaro coadiutor fratris Bartholomaei de Nigro Prioris S. Mariae de Priano diocesis Lanuensis. Quibusdam alijs tamen Prioribus, quam canonicis simplicibus venire nequeuntibus, vel propter ingens scisma, vel propter nimiam senectutem, prouiserunt tamen ratum, gratum, & firmum habere, quidquid per supradictos actum fuerit. Praeibatur vero Dominus Praepositus Generalis, necnon praedicti infra scripta constituerunt, statuerunt, ordinauerunt, praeciperunt, declarauerunt, addiderunt, & generaliter egerunt, uidelicet nostri Ordinis S. Crucis Mortariensis casum, & deformationem, qua a centum annis, & amplius (proh dolor) accidit, subleuare, ac reformare, quemadmodum tenemur, ex intimo cordis desiderantes, & totis uiribus conantes, ad honorem, & gloriam Sanctae, & Individuae Trinitatis, atque animarum nostrarum tam praesentium, quam futurarum, & adificationem proximam praesentium, atque futurorum, & ipsorum posteritatis, praesentibus infra scriptis nostris

actibus, atque capitulis inferimus, quae a nostris patribus circa duntaxat infra scripta ordinata fuerunt, declarantes, & addentes ipsi aliqua, quae in ipsis, vel obsequere, vel implicite, & diminue posita erant. Ceterum ex te omnia ad Dei, & Ecclesiam mandatorum, ac regulae, & constitutionum nostri Ordinis obseruantiam, inuicem nostra professione inagropere exhortamur. Ego Stephanus de Parentibus filius quondam Petri publicani Praepositi Imperiali, & collegii auctoritate notarius huius exemplum extraxim, & assumptum de primo solo cuiusdam libri intulati de super, registrum ad idem capitulum Generalis insigni Praepositurae sancti Crucis Mortariensis Ordinis S. Augustini, Diocesis, Conuicis, & Papiensis inchoati in 1448. Et ceperunt ita rubeo, quem librum R. P. Dominus Praepositus, & Dominus Domini Canonici ibidem residentiam facientes attulerunt, esse librum Actorum dicti capituli, & cum ipso libro diligenter, & fideliter auscultauit, & quia concepto libro concordare inuenit, nihil addito, vel dimisso, quod substantiam mater, vel intellectum uarietatis in testimonium ipsius me subscripsi, & signum meum praepositi consuetum anno Domini curruite 1448, mensis 13, die 19 Aprilis.

Ceterum tam pius conatus ad effectum, Diabolo impediente, peruenire non potuit. Nunc defuncto Domino Aloyio de S. uenerio Calui Mortarij Capitaneo, cuius opera dictus frater Raphael ipsam Generalem Praeposituram obtinuerat, Mortarienses, qui quod multa bona, & iura monasterij ab illis usurpata recuperasset, illum in senium habebant, quemdam eius fratrem dicti Capitanei secretarium, per vim ex oppido expulerunt, quare sibi timens ipse quoque ausugit, & primo Ianuam iuuit, deinde Romam uenit, & cupiens in patriam, & ad ordinem suum ex quo assumptus fuerat, reuertí (erat enim frater S. Dominici) timens ne Praepositura, si liberellam resignaret, commendaretur, Priorem Lateranensem accersit, ac cum eo cogit, ut Praepositura cum omnibus suis membris canonicis coelestis Lateranensibus reformanda uincere, quod ei ad votum successit, admittente huiusmodi resignationem, & vnionem, & illam probante Nicolao V. anno 1449. 8. Idus Februarij, anque in huiusmodi congregatio Mortariensis nostri congregationi fuit unita.

Canonici Mortarienses eundem habitum gerebant, quem nostri Lateranenses nunc gerunt, si vera sunt, quae de canonicis S. Petri in Caelo aureo Papija, qui ex eadem erant congregatione, scribit Augustinus Ticinensis in Dilucidario parte 1. praefatione 28.

CAPVT

CAPVT QVADRAGESIMVM SEPTIMVM

De Congregatione Canonicorum Portuennum apud Rauennam in Romandiola.

Rad Rauennam Flaminia nunc Romandiola ciuitate olim praefaram in litore Adriatico templum est vetustissimum, religione celeberrimum, & fama notissimum, Virgini Deiparae sacrum non solum ab incolis, & finitimis in magna ueneratione habitum, sed ab Historicis commendatum, ac etiam à Poetae Dante Alighero, & Francisco Petrarca decantatum. Tenentur illud semper clerici, canonici regulares nuncupati, & nunc etiam tenent. Hi etiam huius congregationis canonice, quod ex antiquis canonicis monumentis coniectare licet, ibi religiose ante uassissent, tamen circa Paschalis Papae II tempora, quibus mirum in modum non defuit in Italia, uerum etiam in alijs Proincijs huius congregationis restituit, arctioris uitae desiderio sacrosanctissimos ad meliorem frugem reformare decreuerunt. Quod testatur idem Paschalis II. in littera Petro Priori, & eius fratribus in Ecclesia S. Mariae in Portu regularem vitam professis in huiusmodi scribens: Quia igitur uos, o filij in Christo dilectissimi, per diuinam gratiam inspirati mores uos regulam uitae diligetissime coeuerat, & commendatorem sanctissimum Patrum uos istam uiam omnino in Deo deseruere praeposuit, nos uos uestri praepositi uos assidua. Verum quod uiderent B. Augustini regulam, sub qua militabant, non ita exacte cuncta ad canonicam vitam instituentia opportuna, & ut aiunt, in particulari distinguere, quod etiam ante illos aduerterant Patres in Concilio Cabilonensi congregati cap. 53. suorum decretorum, nec inuenientes aliquem, qui clericis in uos commemorantibus sufficientem regulam singularum terum gerendarum, normam totius huius congregationis continentem praescripsisset, querebant, quem nostri Lateranenses nunc gerunt, si vera sunt, quae de canonicis S. Petri in Caelo aureo Papija, qui ex eadem erant congregatione, scribit Augustinus Ticinensis in Dilucidario parte 1. praefatione 28.